

Kennis

Het **CBS** beschrijft de stand van zaken en de ontwikkelingen van de Nederlandse kenniseconomie. De totale uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling (O&O) bedroegen in 2008 ruim tien miljard euro. De bedrijvensector gaf in dat jaar ongeveer 5,3 miljard euro uit aan O&O, waarvan 3,8 miljard in de industrie. Een kwart van de bedrijven was in de periode 2006–2009 een innovator, meestal met als doel de kwaliteit van bestaande goederen of diensten te verbeteren. Vanaf 1995 is het aantal universitaire studenten met bijna een kwart toegenomen; onder vrouwen bedroeg de groei een kleine veertig procent, terwijl het aantal niet-westerse allochtone studenten zelfs met meer dan de helft toenam.

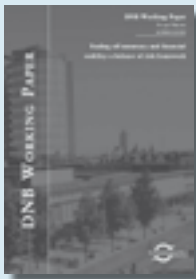
CBS (2010) *Kennis en economie 2009*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Kartel

Voor **METEOR** bewijzen Bos *et al.* dat expliciete kartelvorming rendabel kan zijn voor bedrijven, ook wanneer stilzwijgende kartelvorming dat niet is. Dit blijkt het geval wanneer de vraag zich traag aanpast, de verwachte straf van mededingingsautoriteiten beperkt is en mededingingsautoriteiten kartels eenvoudig kunnen opsporen. Vooruitlopend op een concurrerende markt zullen bedrijven meer gewicht toekennen aan de kartelwinst op de korte termijn. De karteldeelnemers kunnen een hoge prijs zetten, omdat consumenten hun vraag langzaam aanpassen door overstapkosten, merktrouw of informatiegebrek. Als verder de straf voldoende laag is zullen mededingingsautoriteiten expliciete kartelvorming eerder stimuleren dan ontmoedigen.

Bos, I., R. Peeters en E. Pot (2010) *Do antitrust agencies facilitate meetings in smoke-filled rooms? METEOR Research Memoranda*, 10(030).

Stabiliteit

Voor **De Nederlandsche Bank** ontwikkelt Van den End een raamwerk waarin een centrale bank prijsstabiliteit afweegt tegen financiële stabiliteit. Voor zowel de Verenigde Staten als de eurozone constateert de auteur dat financiële signalen van kredietaanbod en activaprijzen niet zijn opgemerkt, waardoor monetaire en financiële stabiliteit niet in balans zijn geweest. Volgens de auteur kan een centrale bank beide doelstellingen beter verenigen door haar voorkeur voor prijsstabiliteit te veranderen, de monetaire beleidshorizon te verlengen en een flexibele inflatiedoelstelling te hanteren.

End, J.W. van den (2010) *Trading off monetary and financial stability: a balance of risk framework*. DNB Working Paper, 249.

Vliegen

Voor het **Tinbergen Instituut** berekenen Koster *et al.* de kosten voor luchtpassagiers van variatie in reistijd naar een vliegveld. Zakenreizigers waarderen de kosten van de reistijd naar het vliegveld op gemiddeld 71 euro, andere reizigers op 35 euro. De reizigers anticiperen op variatie in reistijd door eerder van huis te gaan. Op basis van Nederlandse reisschema's blijkt het eerdere vertrek 3 tot 36 procent van de kosten voor zakenreizigers van de reistijd naar het vliegveld te verklaren, voor de overige reizigers 3 tot 30 procent. De auteurs geven aan dat passagiers bereid zijn veel te betalen voor een verlaging van de reistijd naar het vliegveld en van de kans op het missen van een vlucht.

Koster, P., E. Kroes en E.T. Verhoef (2010) *Travel time variability and airport accessibility*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 2010(061/3).

Verkeer

Voor het **International Institute for Social Studies** beschrijven Grimm en Treibich de oorzaken en gevolgen van de vele verkeersongelukken op de weg in lage-inkomenslanden. In deze landen zullen dergelijke ongelukken de komende vijftien jaar tot de drie belangrijkste doodsoorzaken gaan behoren. Regressieanalyse laat zien dat de toename wordt veroorzaakt door verstedelijking, de toenemende bevolkingsdichtheid, een groter aandeel jongeren en alcoholmisbruik. De auteurs schrijven het hoge aantal sterfgevallen in het wegverkeer in lage-inkomenslanden toe aan armoedige omstandigheden met slechte wegen en vervoersmiddelen, en aan risicovol gedrag als gevolg van bijvoorbeeld een hoge discontovoet van toekomstige inkomsten.

Grimm, M. en C. Treibich (2010) *Socio-economic determinants of road traffic accident fatalities in low and middle income countries*. ISS Working Paper, 504.

Steden

Voor het **Centraal Planbureau** schetsen Ter Weel *et al.* het belang van sterke steden voor het aantrekken en vasthouden van talentvolle mensen en bedrijven. De sterke stad beschikt volgens de auteurs over een goed vestigingsklimaat, waarbij bedrijven gezamenlijk profiteren van kennisuitwisseling, korte aanvoerlijnen en een grote afzetmarkt. Daarbij spelen de steden in op het toenemende onderscheid op de arbeidsmarkt tussen specialisten en generalisten, en op de groeiende behoefte aan goed opgeleide werknemers die met veranderende productieprocessen om kunnen gaan. Steden die zich steeds meer zullen specialiseren doen er goed aan vooral huurwoningen en omscholingsbeleid te ontplooiën, om gespecialiseerde werknemers te beschermen tegen inkomensdaling en baanverlies. Meer generieke steden moeten voornamelijk mobiliteit tussen banen en een brede toegankelijkheid tot het onderwijs bevorderen, met het oog op een brede inzetbaarheid van generalisten.

Weel, B. ter, A. van der Horst en G. Gelauff (2010) *The Netherlands of 2040*. CPB Bijzondere Publicatie, 88.

SINDS 1916

Wetgeving

Voor **TILEC** brengen Hancher en Larouche de belangrijkste trends voor de afgelopen vijftien jaar in kaart in EU-regelgeving ten aanzien van netwerkindustrieën. De auteurs menen dat de regelgeving zich over de gehele periode verschuift van een statisch paradigma waarin nieuwe verschijnselen in bestaande categorieën worden ingedeeld, naar een dynamisch paradigma waarin algemene richtlijnen gelden om specifieke situaties in een ruimere context te kunnen plaatsen. Het nieuwe paradigma doet zich vooral voor in de wetgeving voor elektronische communicatie, waarbij de nieuwe situaties niet in bestaande categorieën worden geplaatst naar het type technologie, maar mede op basis van economische analyse een plaats krijgen in de wetgeving.

Hancher, L. en P. Larouche (2010) *The coming of age of EU regulation of network industries and services of general economic interest. TILEC Discussion Paper, 2010(024).*

Inkomensdaling

Volgens Everdingen en De Bont van het **LEI** komt het inkomen op land- en tuinbouwbedrijven in 2009 uit op 5.500 euro per bedrijf, dat is 21.000 euro minder dan in 2008. De meeste bedrijfstypen werden geconfronteerd met een inkomensdaling. Voor melkveehouders kwam deze voort uit een lage melkprijs en nieuwe rekenregels, terwijl varkensboeren erop achteruitgingen door de gedaalde prijs van vleesvarkens. Glastuinbouwbedrijven presteerden historisch laag, door een grotere internationale concurrentie en een afgenomen afzet van luxeartikelen zoals bloemen en planten. Ook voor andere sectoren, zoals de fruitteelt, champignonbedrijven en opengrondsgroentebedrijven daalden de inkomens door prijsdalingen als gevolg van overaanbod, ongunstige wisselkoersverhoudingen en stijgende kosten van kapitaal en arbeid.

Everdingen, W. en K. de Bont (2010) *Sterke daling inkomens op land- en tuinbouwbedrijven in 2009. LEI Agri-monitor, juni.*

Ontduiking

Voor het **CentER** onderzoekt Piolatto het gebruik van aftrekposten als middel om belastingontduiking tegen te gaan. Aftrekposten stimuleren consumenten om aankopen op te geven bij de belastingdienst, waardoor ook verkopers dit niet kunnen vermijden. De auteur laat zien dat op deze wijze de inkomsten voor elk belastingniveau kunnen worden verhoogd, doordat de korting voor consumenten ruimschoots wordt gecompenseerd door de extra inkomsten aan de kant van de verkopers. Mits winsten op de zwarte markt voor illegale activiteiten worden gebruikt die tot criminaliteit leiden, is het optimale niveau voor de belastingaftrek zelfs hoger dan het niveau dat de belastingopbrengsten maximaliseert.

Piolatto, A. (2010) *Itemised deductions: a device to reduce tax evasion. CentER Discussion Paper, 2010(60).*

China

Voor **UNU-MERIT** constateren Zhang en Duysters een positieve invloed van de economische ontwikkelingen in China op de ontwikkelingen van ondernemerschap aldaar. Vanaf 2005, in de overgangsfase van een efficiencygedreven naar een innovatiegedreven economie, blijken ook het hogere basisinkomen, de betere onderwijsvoorzieningen en de regionale openheid een positief effect te hebben op het aantal ondernemers. Werkloosheid heeft juist een negatief effect, waarop de auteurs concluderen dat de overheid er goed aan doet ondernemerschap actief te stimuleren om economische groei en werkgelegenheid te realiseren.

Zhang, Y. en G. Duysters (2010) *Entrepreneurship development and the role of economic transition in entrepreneurial activities in China. UNU-MERIT Working Paper Series, 2010(036).*

Integratie

Voor het **IZA** laten Hamermesh en Trejo verschillen zien in de tijdsbesteding van immigranten en autochtonen. De auteurs stellen dat immigranten minder deelnemen aan activiteiten die interactie met de binnenlandse bevolking vergen, omdat ze door cultuurverschillen vaste kosten moeten overbruggen. Op basis van gegevens voor de Verenigde Staten voor de periode 2004–2008 blijkt het verschil anderhalf procentpunt te zijn, waarbij het vooral om consumptie, onderwijs en betaald werk gaat. Daarentegen besteden de immigranten meer tijd aan dergelijke activiteiten zodra ze de vaste kosten van met name het leren van Engels en de onbekendheid met een ontwikkelde markt economie overwinnen. Met het oog op integratie bevelen de auteurs daarom subsidieprogramma's en vereisten aan die gericht zijn op het wegnemen van deze vaste kosten.

Hamermesh, D.S. en S.J. Trejo (2010) *How do immigrants spend their time? The process of assimilation. IZA Discussion Paper, 5010.*

Premie

Voor het **ERIM** onderzoeken Schauten en Van Dijk de relatie tussen de kwaliteit van ondernemingsbestuur en de kosten van schuld voor grote Europese bedrijven. Op basis van gegevens voor obligaties over de periode 2001–2009 constateren de auteurs een negatief verband tussen transparantie en de kosten van schuld, dat sterker is naarmate aandeelhouders minder rechten hebben. Kapitaalverstrekkers vragen aan bedrijven met weinig aandeelhoudersrechten een risicopremie, omdat deze bedrijven meer informatie kunnen achterhouden en de werkelijke waarde van het bedrijf dus onzeker is.

Schauten, M.B.J. en D. van Dijk (2010) *Corporate governance and the cost of debt of large European firms. Erasmus Report Series Research in Management, 2010(025).*